

Statsforvalteren i Nordland

Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje

Behovsmelding – lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnopplæring

Behovsmeldingen gjelder:

Regional ordning Desentralisert ordning Kompetanseløftet

Eier: Rana Kommune/ private barnehager i Rana (se egen liste)Kompetansenettverk: Indre helgeland

Universitet/Høgskole: Universitetet i Sørøst-Norge (USN).

Kontaktpersoner:

	Eier	USN
Navn	Anita Vonstad	Rut Berle
Funksjon	Barnehagesjef	Prosjektleder
Telefon	91543636	+47 35952843
E-post	Anita.vonstad@rana.kommune.no	Rut.berle@usn.no
Kontonr	45162378264	911 770 709
Org. Nr	872418032	82760100230
Ev. merkes	Stedsnummer 2700	ReKomp Rana, prosjektnr: 6000655-10

Partnerskapet består av flere eiere? Ja (Fyll ut liste) Nei

Partnerskapet består av flere UH? Ja (Fyll ut liste) Nei

Partnerskapet leverer behovsmelding i flere ordninger? Ja Nei

Totalt antall tiltak det er behov for tilskudd til? 4

Total sum det meldes behov for 2024

Ordning	Eier	UH	Totalt
Regional ordning	180000,-	kr 2 382 416	kr 2 476 416
Desentralisert ordning		Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.
Kompetanseløftet		Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.
Sum	180000,-	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Innledning

Behovsmeldingen er lagt opp på følgende måte: Tiltakene nevnes kort innledningsvis, men beskrives skjematisk etter at handlingsplanen er presentert. Handlingsplanen inneholder en beskrivelse av arbeidsmåter, organisering og ressursbruk basert på erfaringer fra forrige periode med Rekom-midler til Rana kommune. Dette prosjektet bygger videre på arbeidet som ble gjort i perioden 2021-2023. Pedagogisk dokumentasjon er prosjektets bærende arbeidsmåte og er valgt fordi barnehagene jobber inspirert av Reggio Emilias pedagogiske filosofi og praksis og er et av Udirs støttemateriell utviklet i forbindelse med revidering av rammeplanen i 2017. Pedagogisk dokumentasjon er et kollektivt didaktisk verktøy som involverer alle ansatte og som har som mål å skape en lærende organisasjon ved at man tar utgangspunkt i barnehagenes pedagogiske praksis og gjennom refleksjon skaper endring.

Tiltak

1. Styrke personalets forståelse av forbindelsene mellom Reggio Emilias pedagogiske filosofi og praksis og rammeplanens kapittel 7 og 8 gjennom arbeid med pedagogisk dokumentasjon
2. Når vi former, formes vi - barns dannelsesprosesser, barnehagens fysiske miljø og materialbasert pedagogisk arbeid (forming)
3. De yngste barna og barnehagens fysiske leke- og læringsmiljø
4. Språk og kommunikasjon - en forutsetning for demokratisk deltakelse

HANDLINGSPLAN 2024-2026

Dette prosjektet er tenkt organisert med storforelesninger for alle, samlinger for ressurspersoner fra barnehagene og styrernettverk. Samlingene skal inneholde litteraturseminar, kreative verksteder/materialbasert arbeid, refleksjon og pedagogisk dokumentasjon. Ressurspersonene skal arbeide med oppgaver mellom samlingene slik at det faglige innholdet tar utgangspunkt i, forankres og forsterkes i hver enkelt virksomhet. Arbeidet skal foregå i barnegruppe sammen med andre pedagoger¹. Samlingene binder arbeidet i barnehagene sammen og sørger for progresjon i prosjektet som helhet.

Det forventes at deltakerne møter forberedt til samlingene slik at utbytte blir størst mulig. Dette innebærer å ha lest litteraturen som er satt opp, at man har gjennomført oppgavene sine sammen med barn og andre ansatte og at man har jobbet med pedagogisk dokumentasjon sammen med barn, ansatte på egen avdeling og/eller i større deler av personalet. Det forventes skriftlig refleksjon i forkant av enkelte samlinger slik at innholdet på samlingene kan justeres i lys av deltakernes tanker og erfaringer. Det vil bli lagt opp til ca. 600 sider obligatorisk litteratur og tilsvarende tilleggslitteratur. Utdrag fra litteraturen skal leses av alle ansatte. Dette vil fordeles på begge årene.

Innholdet planlegges grovt ved oppstart, men justeres slik at progresjonen skjer i tråd med det arbeidet som gjøres i hver enkelt barnehage. Fordi det er utforskende arbeidsmåter som skal ligge til grunn, er det ikke mulig å legge en nøyaktig plan i forkant. Det skal likevel skisseres et tenkt forløp i samarbeid med Rana kommune. Når prosjektet avsluttes skal deltakerne og alle ansatte i barnehagene ha større forståelse for:

1. Reggio-filosofien og pedagogisk dokumentasjon som kollektivt didaktisk verktøy.

---

¹ Vi bruker betegnelsen pedagoger som en samlebetegnelse for alle ansatte som jobber med barn i barnehagen. Dette begrunnes med at rammeplanen legger vekt på at personalet som helhet er ansvarlige for å realisere rammeplanens innhold og oppgaver.

- Rommet som den tredje pedagog og hvordan formingsfaget og materialbasert pedagogikk støtter opp om barnet som subjekt, barns medvirkning og utforskende pedagogikk.
- De yngste barna og betydningen barnehagens fysiske miljø har for relasjonsbygging og utvikling av et barnehagefaglig progresjonsbegrep.
- Barnehagens rolle for språk og kommunikasjon som grunnlag for demokratisk deltakelse.

Aktiviteter	Tidsbruk	Kommentar	Innhold	Timer
Forberedende møter	Mona 25 timer Kari 10 timer Totalt: 35 timer		Planlegging	35
Storforelesninger	2x3 timer (faktor 3,5): 21 2x3 timer (faktor 2): 12 Mona 16,5 timer Kari 16,5 timer Totalt: 33 timer	Disse legges til samlingene slik at det ikke brukes ekstra tid på reise. Faktorforklaring: Faktoren er noe redusert fordi forelesningene holdes sammen.	Høst 2024 Høst 2025	33
8 samlinger (2 dager per samling) for barnehagens ressurspersoner. Styreere er velkomne med, men det vil også arrangeres egne halvdags-samlinger for styrerne hvert halvår. I tillegg vil styrernetverket selv organisere for samlinger på styrenivå i forbindelse med hver samling	16 dager x 6,5 timer (faktor 3,5): 364 Mona 364 timer Kari 364 timer Totalt 728 timer	Her må det også beregnes 8 x reisetid tur/retur Rana kommune. Reise opp skjer dagen før. Reise ned skjer på ettermiddag/kveld på samlingens siste dag så langt det lar seg gjøre.	Forelesninger Verksteder Ped. dok Refleksjon Litt. Seminar 2 samlinger 2024 4 samlinger 2025 2 samlinger 2026	728
Styrernetverk (3 timer 1 gang per halvår)	4x3 timer (faktor 2): 24 Mona 24 timer Kari 24 timer Totalt 48 timer	Legges til dag 3 på en samling hvert halvår.	Vår 2025 Vår 2026	48
Underveisvurdering og koordinering i prosjektgruppa	4x3 (faktor 1): 12 Mona 12 timer Kari 12 timer Totalt 24 timer	Møter mellom samlingene for å holde prosjektet nær barnehagens praksis og sørge for progresjon hos kursdeltakerne og i barnehagene.	Se tilbake på foregående samling for å skissere neste.	24
Reisetid	16x8 (faktor 1): 128 timer Mona 128 timer Kari 128 timer Totalt 256 timer			256
Totalt antall timer				1124

Øvrige utgifter		Reiseutgifter, overnatting, reise godtgjørelse (statens satser), materialer til samlingene som barnehagene ikke dekker selv.		
-----------------	--	--	--	--

Tiltak 1

Navn på tiltak: Styrke personalets forståelse av forbindelsene mellom Reggio Emilias pedagogiske filosofi og praksis og rammeplanens kapittel 7 og 8 gjennom arbeid med pedagogisk dokumentasjon

Tilskuddet fordeles

Eier	UH	Sum totalt
Kr 45000,- (leie av lokaler, materiell, bespisning og koordinering)	kr 595 000	kr 640 000

Hva skal tilskuddet brukes til? Gjennomføring av kompetansetiltak

Beskriv hvordan tiltaket er forankret i den enkelte barnehage og skole på en måte som involverer ansatte og ledere, og i faglig dialog med UH

Barnehagene i Rana kommune har jobbet inspirert av Reggio Emilias pedagogiske filosofi og praksis i mange år. Pedagogisk dokumentasjon er en didaktisk «modell» som svarer på forventningene i kapittel 7 i barnehagens rammeplan der det forventes at hele personalet skal delta i barnehagens vurderingsarbeid. Dette innfris ved at alle ansatte observerer, dokumenterer, deler og reflekterer over sin egen og andres praksis og ved at man sammen tolker og gjør valg som skaper progresjon i det pedagogiske arbeidet. Fordi arbeidet med pedagogisk dokumentasjon bygger på et barnesyn, leke- og læringssyn og syn på kunnskap og kompetanse der barns medvirkning og utforskning står sentralt, vil også kritisk refleksjon over arbeidet med kap. 8 (barnehagens arbeidsmåter) være sentralt. Personalets væremåter sammen med barn er avgjørende for barnets opplevelsesverden i barnehagen. Det tar tid å gå fra å være en formidlingspedagog til å bli en ansatt som bygger den pedagogiske virksomheten på barns erfaringer, interesser, synspunkter og initiativ. Rapporten «Alle teller mer» (2009) og underveivurderingen av implementeringen av rammeplanen fra 2017 (2021) viser at begreper som krever dyp refleksjon for å forstå og omsette til pedagogisk praksis oppleves som krevende for ansatte i barnehagene. Medvirkning er et slikt begrep og vår erfaring er at pedagogisk dokumentasjon støtter oss i arbeidet med dette. Selv om vi har jobbet lenge med filosofien, trenger vi fortsatt å jobbe systematisk over tid for å sørge for at alle ansatte får dette under huden.

Faglig dialog med UH: Rana kommune har valgt å samarbeide med USN fordi USN har barnehagepedagoger (Mona Nicolaysen og Kari Karlsen) med kompetanse i Reggio Emilia filosofien og som har jobbet med dette i mange år. Rana kommune har også tidligere samarbeidet med USN og de samme fagpersonene. I dette prosjektet som vi nå søker om, vil vi bygge videre på dette samarbeidet, og fagpersonene fra USN vil komme inn og veilede personalet i barnehagen som beskrevet ovenfor.

Beskriv hvordan tiltakene skal fremme kollektive prosesser for profesjonsutvikling som utvikler barnehagen eller skolen

Pedagogisk dokumentasjon forutsetter at alle ansatte deltar i refleksjon rundt egen og andres pedagogiske praksis. Verktøyet skaper en delingskultur der man systematisk jobber med barnesyn, leke- og læringsyn, syn på kunnskap og kompetanse gjennom de ansattes egne observasjoner og dokumentasjoner. Fordi observasjonene og dokumentasjonene alltid synliggjør hver enkelt ansatt sin pedagogiske praksis, blir prosessen både selvrefleksiv og kollektiv. Det er krevende å komme dit at alle ansatte behersker refleksjon på en slik måte at det får pedagogisk verdi, særlig fordi det kan oppleves som personlig og kanskje sårt å stille seg åpen for dyp refleksjon over eget syn på barn og barnehagen som pedagogisk virksomhet. Derfor er det viktig å arbeide systematisk med å skape en delings- og refleksjonskultur der hele personalet deltar og tar ansvar. Ved å arbeide med pedagogisk dokumentasjon på samlingene, mellom samlingene sammen med personalet og på ledernivå, vil man på sikt etablere kollektive prosesser som endrer ansattes holdninger til refleksjon og gjennom det skaper klima for praksisbasert profesjonsutvikling. Se forøvrig helhetlig plan for organisering, ressursbruk, tildeling og arbeidsmåter.

Beskriv hvordan dette samarbeidet bidrar til å styrke lærerutdanningen

Pedagogisk dokumentasjon som didaktisk verktøy har opprinnelse i Reggio Emilia og har funnet sin vei inn i norske barnehager fordi praksisfeltet har sett verdi i denne arbeidsmåten. Det er ikke en teoretisk modell selv om den er beskrevet teoretisk (eks. Kari Carlsen (2021): Reggio Emilia - atelierkultur og utforskende pedagogikk), men en praktisk arbeidsmåte som bygger på forståelsen av at alle barn har iboende evne og vilje til omsorg, lek og læring og at ved å observere hva barn er opptatt av og nysgjerrig på i sin barnehagehverdag så vil intensjonen med barnet som subjekt og barns medvirkning stå i sentrum av den pedagogiske virksomheten. Barnehagene i Rana kommune har lang erfaring med pedagogisk dokumentasjon og ved å styrke og videreutvikle dette arbeidet i lys av rammeplanens kap. 7 og 8. vil lærerutdanningen få tilgang til hvordan pedagogisk dokumentasjon gjøres i praksis. Institutt for estetiske fag ved USN har flere forskergrupper som vil ha interesse for tematikken i dette prosjektet. Spesielt relevant er forskergruppen *Embodied making and learning* (EMAL) som studerer hvordan mennesker interagerer kreativt med materialer, og læringen som foregår i denne prosessen. *EMAL-tidlig barndom 0-10* er en av fire underliggende klynger i forskergruppen. Kunnskapen som utvikles skal lokalt bidra til å styrke USNs barnehage- og grunnskolelærerutdanning, og nasjonalt og internasjonalt bidra til å utvikle kunnskap om læring, undervisning og embodied making generelt. Forskergruppen er tett knyttet til undervisning i barnehagelærerutdanningen ved USN og ulike prosjekter i REKOMP. Rekomponiserer ulike møteplasser for kollegiet der vi deler kunnskap og knytter utviklingsarbeidet til barnehagelærerutdanningen og til forskning.

Beskriv hvordan dette tiltaket er forankret i langsiktig plan

Pedagogisk dokumentasjon er et kollektivt didaktisk verktøy som involverer alle ansatte. Pedagogisk dokumentasjon må innarbeides over tid fordi det tar tid å endre holdninger og verdier og etablere nye arbeidsmåter som på sikt skaper varige endringer i hele personalets pedagogiske praksis. Pedagogisk dokumentasjon favner særlig punkt 1 og 4 i de prioriterte tematiske satsingsområdene for samarbeidsforum Nordland: 1. Barnehagen som pedagogisk virksomhet og 4. Barnehagens verdigrunnlag. Pedagogisk dokumentasjon styrker barnehageansattes grunnkompetanse.

Eiers tilskudd skal brukes på følgende måte

Leie av lokaler, bespisning, materialutgifter, transport, lokal koordinering.

UH sitt tilskudd skal brukes på følgende måte

Undervisning, faglig koordinering, reisegodtgjøring (Kari og Mona) og administrasjon (USN).
Se vedlagte helhetlige plan for organisering, ressursbruk, timefordeling og arbeidsmåter.

Det er behov for å bruke midler til koordinator for dette tiltaket? Ja X

Begrunn

Fordi det er mange barnehager som deltar i samme prosjekt er det nødvendig med koordinering internt i kommunen og mellom kommunen og fagansvarlige.

Tiltakets varighet Vår 2024 X Høst 2024 X Vår 2025 X

Dersom tiltak ønskes videreført etter vår 2025 gi anslag på behov. Gjelder til vår 2026

	Eier	Begrunnelse	UH	Begrunnelse
Høst 2025	Se tiltaksplan	Prosesorientert kompetanseutvikling som må gå over tid for å sikre god implementering.	Se tiltaksplan	Se tiltaksplan
2026	Se tiltaksplan	Prosesorientert kompetanseutvikling som må gå over tid for å sikre god implementering..	Se tiltaksplan	Se tiltaksplan
2027			Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Hvem er målgruppa for tiltaket?

Alle ansatte i barnehagen

Pedagogisk dokumentasjon er en kollektiv didaktisk arbeidsmåte som har som mål å skape en lærende organisasjon. Den tar utgangspunkt i personalets praksis og utvikler personalets vurderingskompetanse gjennom observasjon, dokumentasjon og kritisk refleksjon. Udir publiserte støttemateriell om pedagogisk dokumentasjon i forbindelse med revidering av rammeplanen i 2017: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/pedagogisk-dokumentasjon/>

Tiltak 2

Navn på tiltak: Når vi former, formes vi - barns dannelsesprosesser, barnehagens fysiske miljø og forming

Tilskuddet fordeles

Eier	UH	Sum totalt
Kr 45000,- (leie av lokaler, materiell, bespisning og koordinering)	kr 595 000	kr 640 000

Hva skal tilskuddet brukes til? Velg et element.

Beskriv hvordan tiltaket er forankret i den enkelte barnehage og skole på en måte som involverer ansatte og ledere, og i faglig dialog med UH

I barnehager som jobber inspirert av Reggio Emilias pedagogiske filosofi og praksis benevnes barnehagens fysiske leke- og læringsmiljø som «den tredje pedagog». De ansatte er den første, barna er den andre og rommet er den tredje. Samspillet mellom disse tre er det som skaper den pedagogiske virksomheten og som skaper progresjon i det pedagogiske arbeidet. Hva man velger å tilføre av leker, materialer og verktøy og hvordan man gjør disse tilgjengelige for barna har betydning. Som metafor kan man si at hvis barna får puslespill der svaret er gitt, så blir det en type pedagogisk virksomhet, mens hvis barna får tilgang til åpne materialer som de kan lage mosaikk av, så blir den pedagogiske virksomheten en annen. Hva man tilbyr har sammenheng med barnesyn og hva man tenker at barnehagen skal være for barn og får dermed betydning for barns dannelsesprosesser. Formingsfaget, der utforskende og skapende prosesser skjer, er særlig viktig med tanke på barnet som subjekt og barnehagens dannelsesbegrep. Det er ved å gripe verden at man begriper den, og det å gi form til noe konkret er en nødvendig del av det å formulere seg og blir dermed utdanning til demokrati i praksis. I løpet av forrige prosjektperiode ble barnehagene i Rana kommune mer bevisst hvor stor betydning formingsfaget har for barnets opplevelsesverden, for samspill barn imellom og for personalet evne til å undre seg sammen med barna. Barns medvirkning og utforskning krever et fysisk miljø å medvirke i og utforske i. Også dette tar tid, og for å involvere og ansvarliggjøre alle ansatte i hverdagslivet i barnehagen må det jobbes systematisk over lang tid. Pedagogisk dokumentasjon (tiltak 1) vil være verktøyet som støtter opp om dette tiltaket.

Faglig dialog med UH: Formingsfaglig kompetanse er avgjørende for å styrke personalets forståelse av barns utforskende væremåte i barnehagen og for å etablere en atelierkultur i hver enkelt barnehage. USN er valgt som samarbeidspartner fordi Institutt for estetiske fag ved USN har høy kompetanse innen fagdidaktisk arbeid med forming i skole og barnehage generelt, og et fagmiljø med kompetanse innen Reggio Emilias pedagogiske filosofi og praksis spesielt. Fagpersonene ved USN vil bidra med forskningsbasert kunnskap og praktisk veiledning til barnehagene.

Beskriv hvordan tiltakene skal fremme kollektive prosesser for profesjonsutvikling som utvikler barnehagen eller skolen

Fordi pedagogisk dokumentasjon er det didaktiske verktøyet som brukes på samlinger og som skal brukes i barnehagene mellom samlingene, vil de kollektive prosessene være sentrale og ivaretatt.

Alle ansatte tar små og store valg for hva barn skal få tilgang til av materialer i barnehagen. Ved at alle ansatte observerer hvordan barn tar i bruk det de tilbys og reflekterer over materialene som den tredje pedagog, vil man sammen styrke vurderingskompetansen knyttet til tingenes betydning for å realisere formålet med barnehagen som en pedagogisk virksomhet. Erfaringene fra det forrige prosjektet der vi fokuserte på formingsfaget viste oss at personalet som helhet trenger å øve mer på å se sammenhengen mellom valgene de tar i det fysiske miljøet, hva barn faktisk kan gjøre med det de får tilgang til og hvordan progresjonsbegrepet kan forstås og videreutvikles ut i fra dette. I kap. 8 om progresjon står det at personalet skal oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av, planlegge og tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold for alle barn, og at dette blant annet skal skje gjennom bevisst bruk av materialer, bør, leker, verktøy og utstyr som gjøres tilgjengelig for barna. Vi opplever at synet på rommet som den tredje pedagog, formingsfaget og på innholdet i progresjonsbegrepet varierer blant de ansatte i barnehagene. Ved å ta utgangspunkt i hver enkelt barnehages praksis rundt materialvalg og pedagogiske vurderinger knyttet til bruk, refleksjon og eksperimentering med åpne materialer på samlinger og i fellesskap i barnehagene, vil man utvikle en større bevissthet rundt betydningen dette har for barns opplevelsesverden individuelt og i gruppe. Se forøvrig helhetlige plan for organisering, ressursbruk, timefordeling og arbeidsmåter.

Beskriv hvordan dette samarbeidet bidrar til å styrke lærerutdanningen

Alle barnehager har sine måter å bruke rommet som den tredje pedagog på. Ved å ta utgangspunkt i barnehagenes arbeid med det fysiske miljøet vil vi USNs fagpersonale få kunnskap om hverdagslig pedagogisk praksis slik den faktisk foregår. Ved å presentere disse eksemplene og erfaringene gjennom forskningsartikler og i undervisning vil utdanningen gjøres mer relevant gjennom gode eksempler på fysiske miljøer som fungerer eller ikke fungerer i henhold til formålet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, verdigrunnet, barnehagens arbeidsmåter og da særlig progresjonsbegrepet.

Beskriv hvordan dette tiltaket er forankret i [langsiktig plan](#)

Arbeidet med barnehagens fysiske miljø og formingsfaget avhenger av de ansattes holdninger og verdier og må derfor være en del av et kollektivt utviklingsarbeid. Arbeidet med barnehagens fysiske miljø favner alle de tematiske satsingsområdene for samarbeidsforum Norland, men vil kanskje være det enkelttiltaket som i størst grad dekker opp punkt 3. Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og dannelse. Det er viktig å understreke at barnehagens fysiske miljø ikke er en erstatning for fokus på relasjonsarbeid og psykososialt arbeid i barnehagen, men i en Reggio-inspirert kontekst vil møteplassene man skaper i det fysiske miljøet være arbeidsmåter for å skape relasjoner og et inkluderende psykososialt miljø for alle barn. Vi mener at varierte og rikt utrustede pedagogiske rom og miljøer i barnehagen skaper gode leke- og læringsarenaer som oppleves som inkluderende og som skaper økt likeverd her og nå og på sikt.

Eiers tilskudd skal brukes på følgende måte

Leie av lokaler, bespisning, materialutgifter, transport, lokal koordinering.

UH sitt tilskudd skal brukes på følgende måte

Undervisning, faglig koordinering og reisegodtgjøring (Kari og Mona) og administrasjon (USN)
Se vedlagte helhetlige plan for organisering, ressursbruk, timefordeling og arbeidsmåter.

Det er behov for å bruke midler til koordinator for dette tiltaket? Ja X

Begrunn

Fordi det er mange barnehager som deltar i samme prosjekt er det nødvendig med koordinering internt i kommunen og mellom kommunen og fagansvarlige.

Tiltakets varighet Vår 2024 X Høst 2024 X Vår 2025 X

Dersom tiltak ønskes videreført etter vår 2025 gi anslag på behov. Gjelder til vår 2026

	Eier	Begrunnelse	UH	Begrunnelse
Høst 2025	Se tiltaksplan	Proessorientert kompetanseutvikling som må gå over tid for å sikre god implementering.	Se tiltaksplan	Se tiltaksplan
2026	Se tiltaksplan	Proessorientert kompetanseutvikling som må gå over tid for å sikre god implementering.	Se tiltaksplan	Se tiltaksplan
2027		Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Hvem er målgruppa for tiltaket?

Alle ansatte i barnehagen

Å skape endringer i barnehagens fysiske miljø er noe alle ansatte er med på og gjør som en del av sitt daglige virke. Det er derfor viktig at alle ansatte styrker sin vurderingskompetanse gjennom utprøving og refleksjon.

Tiltak 3

Navn på tiltak: De yngste barna og barnehagens fysiske leke- og læringsmiljø

Tilskuddet fordeles

Eier	UH	Sum totalt
Kr 45000,- (leie av lokaler, materiell, bespisning og koordinering)	kr 595 000	kr 640 000

Hva skal tilskuddet brukes til? Vudering/analyse

Beskriv hvordan tiltaket er forankret i den enkelte barnehage og skole på en måte som involverer ansatte og ledere, og i faglig dialog med UH

For å forstå hva det er mulig å gjøre sammen med barn i en barnehage er det viktig å forstå potensialet i arbeidet med de yngste. Å etablere kultur for medvirkning og utforskning gjennom et rikt fysisk miljø fra barna er små er viktig i et her og nå perspektiv for de yngste, men også i et langsiktig perspektiv med tanke på personalets grunnleggende forståelse for et barnehagefaglig progresjonsbegrep. Barn skal ikke trenge å vente til de kommer på storbarnsavdeling før de blir sett på som kompetente og aktive deltakere i en pedagogisk virksomhet. Dette betyr ikke at omsorg og nærhet settes til side, men man inkluderer mer enn det mellommenneskelige i relasjonsbygging. At små barn finner sammen fordi de liker å holde på med det samme, er en viktig del av det pedagogiske oppdraget og et viktig aspekt ved ideen som rommet som den tredje pedagog. Ved å jobbe aktivt og bevisst med personalets holdninger til hva de yngste kan/bør/skal ha tilgang til, vil man i større grad kunne utvikle et fysisk miljø som favner bredere og treffer flere, altså et inkluderende leke- og læringsmiljø for *alle* barn. Også her er pedagogisk dokumentasjon et viktig verktøy for å gjøre holdning og verdier synlige for seg selv og andre, skape refleksjon og justere pedagogisk praksis.

Faglig dialog med UH: Fagpersoner vil veilede og jobbe sammen med personalet i den enkelte barnehage, se handlingsplan.

Beskriv hvordan tiltakene skal fremme kollektive prosesser for profesjonsutvikling som utvikler barnehagen eller skolen

Fordi pedagogisk dokumentasjon er det didaktiske verktøyet som brukes på samlinger og som skal brukes i barnehagene mellom samlingene, vil de kollektive prosessene være sentrale og ivaretatt. Personalets holdninger til de yngste er avgjørende for hvilket pedagogisk innhold de yngste tar del i barnehagen.

Beskriv hvordan dette samarbeidet bidrar til å styrke lærerutdanningen

Barns medvirkning, utforskning og danning skal ligge til grunn for barnehagens pedagogiske innhold fra barna begynner i barnehagen. Vi tror det er viktig å jobbe mer systematisk med hva vi tenker barnehage er, bør eller skal være for de yngste og at det vil styrke lærerutdanningen å undersøke dette sammen med oss. Kapittel 7 og 8 i rammeplanen er grunnleggende viktig, også i arbeidet med de yngste og vi tror det kan være gunstig for lærerutdanningen å undersøke forbindelsene mellom barnehagens fysiske miljø og det pedagogiske innholdet for de yngste.

Beskriv hvordan dette tiltaket er forankret i langsiktig plan

Vi ser på arbeidet med de yngste som tidlig allmennpedagogisk innsats og mener at dette samsvarer med alle de fire satsingområdene til samarbeidsforum Nordland. Det er kanskje likevel særlig dette med gode leke- og læringsmiljøer, og det fysiske miljøets betydning for samspill, kommunikasjon og språk og betydningen det kan ha for inkludering og på sikt utjevning av sosiale forskjeller.

Eiers tilskudd skal brukes på følgende måte

Leie av lokaler, bespisning, materialutgifter, transport, lokal koordinering.

UH sitt tilskudd skal brukes på følgende måte

Undervisning, faglig koordinering og reisegodtgjøring (Kari og Mona) og administrasjon (USN)
Se vedlagte helhetlige plan for organisering, ressursbruk, tildeling og arbeidsmåter.

Det er behov for å bruke midler til koordinator for dette tiltaket? Ja

Begrunn

For di det er mange barnehager som deltar i samme prosjekt er det nødvendig med koordinering internt i kommunen og mellom kommunen og fagansvarlige.

Tiltakets varighet Vår 2024 X Høst 2024 X Vår 2025 X

Dersom tiltak ønskes videreført etter vår 2025 gi anslag på behov. Gjelder til vår 2026

	Eier	Begrunnelse	UH	Begrunnelse
Høst 2025	Se tiltaksplan	Prosesorientert kompetanseutvikling som må gå over tid for å sikre god implementering.	Se tiltaksplan	Se tiltaksplan
2026	Se tiltaksplan	Prosesorientert kompetanseutvikling som må gå	Se tiltaksplan	Se tiltaksplan

		over tid for å sikre god implementering.		
2027			Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Hvem er målgruppa for tiltaket?

Alle ansatte, men i prosjektperioden vil de som jobber med de yngste være de som er tettest på.

Tiltak 4

Navn på tiltak: Språk og kommunikasjon - en forutsetning for demokratisk deltakelse

Tilskuddet fordeles

Eier	UH	Sum totalt
Kr 45000,- (leie av lokaler, materiell, bispising og koordinering)	kr 595 000	kr 640 000

Hva skal tilskuddet brukes til? Planlegging av tiltak

Beskriv hvordan tiltaket er forankret i den enkelte barnehage og skole på en måte som involverer ansatte og ledere, og i faglig dialog med UH

Barnehagene har behov for å jobbe mer systematisk med språk og kommunikasjon. Rammeplanen er tydelig på at alle barn har rett til aktiv deltakelse og til å ytre seg, uavhengig av språklige evner og kommunikasjonsferdigheter, og Reggio-filosofiens fokus på det som kalles hundrespråklighet dekker arbeidet med dette på en god måte. Likevel er det viktig at de ansatte forstår at deres verbalspråklige bevissthet har betydning for barns språkutvikling og at måten de snakker om, til eller med barn på har betydning for barns evne og lyst til å bruke språket aktivt. Å bringe barn i dialog med hverandre og med de ansatte er et viktig element for barns opplevelse av at de blir sett og hørt. Ved at barn (og ansatte) kan samtale og kommunisere rundt et felles meningsfylt saksforhold (Østrem, 2012) får de tilgang til en opplevelse av direkte demokratisk deltakelse. Det å gjøre noe sammen som har betydning for enkeltbarnet som del av en gruppe får også betydning for gruppa og det meningsinnholdet de kan skape sammen. Et rikt og variert fysiske leke- og læringsmiljø gir impulser for meningsskapende samtaler om det man *gjør* sammen, så tiltak 2,3 og 4 henger nøye sammen.

Beskriv hvordan tiltakene skal fremme kollektive prosesser for profesjonsutvikling som utvikler barnehagen eller skolen

Fordi pedagogisk dokumentasjon er det didaktiske verktøyet som brukes på samlinger og som skal brukes i barnehagene mellom samlingene, vil de kollektive prosessene være sentrale og ivaretatt. Personalets kunnskap om og holdninger til barns språk er avgjørende for barns språkutvikling. Ved at man tar utgangspunkt i de ansattes språkpraksis sammen med barn og barnehagens kultur for samtaler og hva det samtales om, vil man styrke de ansattes bevissthet rundt sin rolle knyttet til det å hemme eller fremme rike språkmiljøer og arenaer for samtaler på sin avdeling/base og i barnehagen som helhet.

Beskriv hvordan dette samarbeidet bidrar til å styrke lærerutdanningen

Lærerutdanningen kan dra nytte av praktiske eksempler på hvordan holdninger og verdier styrer barnehagens arbeid med språk og kommunikasjon og hvordan barnehagens fysiske leke- og læringsmiljø har betydning for hvilke samtaler som kan oppstå. Fordi barnehagene som deltar i prosjektet jobber Reggio-inspirert, vil tiltaket kunne gi innspill til bredere innganger til arbeid med språk og kommunikasjon ved at forbindelsen til barnehagens fysiske leke- og læringsmiljø er et viktig moment.

Beskriv hvordan dette tiltaket er forankret i [langsiktig plan](#)

Tiltaket er særlig forankret i punkt 1-3 i samarbeidsforum Nordland sine satsingsområder, men knyttes også tydelig til kompetanseløftet og fokuset på tidlig innsats gjennom gode leke- og læringsmiljø og det å bli bevisst på grenseoppgangene mellom allmennpedagogisk og spesialpedagogisk arbeid.

Eiers tilskudd skal brukes på følgende måte

Leie av lokaler, bespisning, materialutgifter, transport, lokal koordinering.

UH sitt tilskudd skal brukes på følgende måte

Undervisning, faglig koordinering og reisegodtgjøring (Kari og Mona) og administrasjon (USN)
Se vedlagte helhetlige plan for organisering, ressursbruk, tildeling og arbeidsmåter.

Det er behov for å bruke midler til koordinator for dette tiltaket? Ja

Begrunn

Fordi det er mange barnehager som deltar i samme prosjekt er det nødvendig med koordinering internt i kommunen og mellom kommunen og fagansvarlige.

Tiltakets varighet Vår 2024 X Høst 2024 X Vår 2025 X

Dersom tiltak ønskes videreført etter vår 2025 gi anslag på behov. Gjelder til vår 2026

	Eier	Begrunnelse	UH	Begrunnelse
Høst 2025	Se tiltaksplan	Prosesorientert kompetanseutvikling som må gå over tid for å sikre god implementering.	Se tiltaksplan	Se tiltaksplan
2026	Se tiltaksplan	Prosesorientert kompetanseutvikling som må gå over tid for å sikre god implementering.	Se tiltaksplan	Se tiltaksplan
2027			Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.

Hvem er målgruppa for tiltaket?

Alle ansatte. Rammeplanen er tydelige på at hele personalet har ansvar for å fremme kommunikasjon og språk i barnehagen. Fordi språkutvikling skjer i daglig samspill og samtale med andre, har alle ansatte et særlig ansvar for å videreutvikle sin bevissthet rundt sin rolle som språkskaper og samtalepartner i det daglige arbeidet i barnehagen.

Liste over andre eiere og UH i partnerskapet

	<i>Navn på eier/UH</i>	<i>Kontaktperson</i>	<i>Eier/UH</i>
1	Båsmobakken barnehage	Susanne Jøsevold	Velg et element.
2	Kirketunet barnehage	Trine Danielsen Selfors	Velg et element.
3	Vestvikheia barnehage	Eva Hagen Breivik	Velg et element.
4	Barnehagen Småtroll	Turid Aronsen Kolåsæter	Velg et element.
5	Utskarpen barnehage	Laila Tverå	Velg et element.
6	Tullas hage	Siv-Tone S. Nerdal	Velg et element.
7	Engveien barnehage	Thomas Engen	Velg et element.
8	Skonseng Naturbarnehage	Natasja Nina Sund	Velg et element.
9	Frikultbarnehagen	Maria Braaten	

Behovsmeldingen har vært drøftet i medbestemmelse Ja Nei

Hvem som har deltatt: Alle tillitsvalgte i barnehagene som deltar i ordningen. (se vedlegg)

Hvor mange enheter er inkludert i behovsmeldingen?

Kommunale barnehager	Private barnehager	Offentlige skoler	Private skoler	PP-tjenester
9	9	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.	Klikk eller trykk her for å skrive inn tekst.